

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІНЛЯНДІЇ

6. Malakhova, M. (2021). Formuvannya profesiino-osobystisnykh iakosteï maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva u navchalnomu narodno-instrumentalnomu ansambli [Formation of Professional and Personal Qualities of a Future Music Teacher in a Student Folk Instrument Ensemble]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 312 p. [in Ukrainian].

7. Pavelkiv, R. (2019). Refleksii yak mekhanizm formuvannya individualnoi svidomosti ta diialnosti osobystosti [Reflection as a Mechanism for the Formation of Individual Consciousness and Personal Activity]. *Bulletin of Postgraduate Education (Series "Social and Behavioral Sciences")*, No. 37, pp. 84–98. DOI: [https://doi.org/10.32405/2522-9931-8\(37\)-84-98](https://doi.org/10.32405/2522-9931-8(37)-84-98) [in Ukrainian].

8. Furman, A.V. & Kuzmysna, D.M. (2025). Orhanizatsiya vzayemozalezhnosti mizh dynamichnoyu strukturoyu post-diyi ta poetapnym rozvytkom refleksyvnosti u maybutnikh pedahohiv na osnovi diy [Deed-based organization of the interdependence between the dynamic structure of the post-action and staged development of reflexivity in prospective pedagogues]. *Habitus*, No. 2(78), pp. 57–67. DOI: <https://doi.org/10.32782/hbts.78.2.10> [in Ukrainian].

9. Huang, Ch., & Zhukov, V. P. (2024). Psykholoho-pedahohichni aspekt v roboti kerivnyka navchalnoho orkestru

[Psychological and pedagogical aspects in the work of a student orchestra conductor]. *Science and education in the research of young scientists: materials of the V International Scientific and Practical Conference for students, postgraduates, doctoral students, young scientists* (pp. 60–61). Kharkiv. [in Ukrainian].

10. Shumskyi, M (2023). *Diialnisna polivektornist suchasnoi mahisterskoi pidhotovky orkestrovykh dyryhentiv* [Activity-Based Polyvector Nature of Modern Master's Training for Orchestral Conductors]. *Proceedings*. No. 3, pp. 64–70. DOI: <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2023-pp-3-64-70> [in Ukrainian].

11. Yarova, V.V. (2025). Psykholohichni chynnyky rozvytku zdatnosti do samefektyvnosti studentiv u protsesi navchannya [Psychological factors of the development of students' self-efficacy in the learning process]. (Bachelor's qualification work, Khmelnytskyi National University). 56 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 01.03.2026

Прийнято до друку: 16.04.2026

Опубліковано: 04.05.2026

УДК 37.02:004.9

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.352703>

Володимир Буткевич, аспірант

кафедри освітології та інноваційної педагогіки

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6606-7390>

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІНЛЯНДІЇ

У статті здійснено аналіз особливостей інтеграції цифрової компетентності в освітні програми підготовки здобувачів технічних спеціальностей у закладах вищої освіти Фінляндії. Розкрито нормативно-стратегічні, програмно-змістові та педагогічно-організаційні механізми її реалізації. Визначено, що ефективна інтеграція передбачає системне переосмислення логіки професійної підготовки на основі компетентнісного підходу, а не фрагментарне включення цифрових тем до навчальних планів.

Ключові слова: цифрова компетентність; технічна вища освіта; Фінляндія; освітні програми; DigComp; компетентнісний підхід.

Літ. 13.

Volodymyr Butkevych, Postgraduate Student of the

Education Studies and Innovative Pedagogy Department,

Kharkiv Hryhoriy Skovoroda National Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6606-7390>

INTEGRATION OF DIGITAL COMPETENCY INTO EDUCATIONAL PROGRAMMES FOR STUDENTS OF TECHNICAL SPECIALITIES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF FINLAND

The digital transformation of higher education has prompted universities across Europe to reconsider how professional competencies are formed and structured within degree programmes. This article examines the specifics of digital competency integration into engineering and technology educational programmes at Finnish higher education institutions, identifying the structural and pedagogical mechanisms that underpin this process. The study draws on European competency frameworks – particularly DigComp 2.1 and 2.2 (which define digital competency across five key areas: information literacy, communication and collaboration, digital content creation, safety, and problem-solving) and the European Qualifications Framework (EQF) – as the normative foundation for competency-based learning outcomes. At the national level, the legal basis for Finnish higher

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІНЛЯНДІЇ

education is established by the Universities Act (558/2009) and the Polytechnics Act (932/2014), which grant institutions significant autonomy in designing educational content while ensuring accountability for quality. The analysis reveals that digital competency integration in Finnish technical education operates across three interconnected levels: normative-strategic (alignment with DigComp and EQF), programme-content (embedding digital skills in learning outcomes, curricula, and graduate profiles), and pedagogical-organisational (implementing project-based, team-based, and industry-connected learning). Illustrative examples are drawn from Aalto University, Tampere University, Metropolia University of Applied Sciences, and Turku University of Applied Sciences, where digital tools and practices are treated as inherent components of future professional activity rather than supplementary add-ons. A key finding is that the concept of innovation pedagogy, developed in the context of Finnish universities of applied sciences, supports digital competency formation through group work, applied research, and regional industry collaboration. This approach integrates digital tools as resources for professional and project activity, fostering critical thinking, autonomy, and continuous professional self-development. The article concludes that effective integration of digital competency into technical higher education requires a systemic rethinking of the logic of professional training based on a competency approach, rather than the mechanical addition of digital courses to existing curricula. The Finnish model offers promising directions for adaptation in other European educational systems.

Keywords: digital competency; technical higher education; Finland; educational programmes; DigComp; competency-based approach.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація суттєво змінює зміст, структуру та організацію сучасної вищої освіти в європейському просторі. У межах стратегічних орієнтирів Європейського Союзу цифрова компетентність розглядається як одна з ключових компетентностей ХХІ ст., що забезпечує професійну мобільність, конкурентоспроможність і здатність фахівця ефективно діяти в умовах технологічних змін. Особливої ваги вона набуває у сфері технічної освіти, де цифрові технології виступають не лише засобом навчання, а й безпосереднім інструментом майбутньої професійної діяльності.

Сучасний здобувач технічної спеціальності має володіти здатністю працювати з цифровими платформами, інженерним програмним забезпеченням, системами моделювання та аналізу даних, брати участь у проєктній діяльності в цифровому середовищі, забезпечувати інформаційну безпеку та здійснювати професійну комунікацію онлайн. Водночас цифрова компетентність у технічній сфері не обмежується володінням інструментами; вона передбачає сформованість критичного мислення, готовність до постійного оновлення знань, відповідальне використання цифрових технологій та інтеграцію їх у вирішення професійних завдань.

У науковому дискурсі цифрова компетентність переважно розглядається як універсальна характеристика підготовки здобувачів освіти. Однак питання її інтеграції саме в освітні програми технічних спеціальностей залишається недостатньо конкретизованим. Зокрема, потребує з'ясування, яким чином цифрова компетентність відображається у результатах навчання, структурі навчальних планів, змісті дисциплін і формах організації освітнього процесу, чи є вона окремим компонентом підготовки або наскрізно інтегрується в професійну підготовку.

Фінляндія розглядається як одна з країн, де цифровізація вищої освіти характеризується системним підходом на основі компетентнісного підходу. Фінська модель технічної вищої освіти поєднує

академічну підготовку з практичною орієнтацією, тісною взаємодією з індустрією та використанням інноваційних педагогічних підходів. У зв'язку з цим особливий інтерес становить аналіз того, як у фінських закладах вищої освіти здійснюється інтеграція цифрової компетентності в освітні програми підготовки здобувачів технічних спеціальностей та які структурні й педагогічні механізми забезпечують цей процес.

Таким чином, актуалізується наукова проблема, що полягає в необхідності системного аналізу моделей і механізмів інтеграції цифрової компетентності в освітні програми технічної вищої освіти Фінляндії з метою виявлення їхніх особливостей та можливостей використання у ширшому європейському освітньому контексті.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблематика цифрової компетентності у вищій освіті активно досліджується в європейському науковому дискурсі. Одним із концептуальних підґрунтів сучасних досліджень є рамка цифрових компетентностей DigComp, у якій цифрова компетентність визначається як інтегрована система знань, умінь і ставлень, що охоплює інформаційну грамотність, комунікацію, створення цифрового контенту, безпеку та розв'язання проблем [2, 10–17; 13, 8–13]. Оновлення DigComp 2.2 підкреслює, що через швидкі зміни в цифровій сфері рамка потребує регулярного актуалізування, а також може бути адаптована користувачами та інституціями для освітніх інтервенцій, зокрема розроблення й оновлення освітніх програм [13, 1–4]. У контексті європейського освітнього простору компетентнісний підхід до структурування результатів навчання закріплюється в Рекомендації Європейського парламенту і Ради щодо Європейської рамки кваліфікацій (EQF) для навчання впродовж життя [3, 1–9].

У сучасних емпіричних дослідженнях цифрова компетентність розглядається як багатовимірна характеристика підготовки студентів. Зокрема, у роботі А. Меї́яс-Аcosta та співавт. розроблено й

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІНЛЯНДІЇ

валідовано шкалу для вимірювання цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти, що дозволяє визначити структурні виміри їх цифрових навичок та оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей [6, 1–5]. Автори наголошують на зростанні значення цифрових компетентностей у підготовці здобувачів вищої освіти та підкреслюють необхідність їх системного вимірювання й валідного інструментарію для оцінювання рівня сформованості відповідних навичок.

Так, J. Kettunen обґрунтовує концепцію *innovation pedagogy*, що застосовується в університетах прикладних наук Фінляндії та передбачає інтеграцію прикладних досліджень і розробок, підприємництва та міжнародної діяльності з освітнім процесом на основі гнучких навчальних планів і багатопрофільної співпраці [5, 1–4]. У межах цього підходу акцент робиться на груповому та мережевому навчанні, орієнтованому на потреби регіонального розвитку та робочого середовища.

Водночас проведений аналіз наукових джерел свідчить, що наявні дослідження переважно зосереджуються на концептуалізації цифрової компетентності [2; 13], її вимірюванні у студентів закладів вищої освіти [6] або характеристиці інноваційних педагогічних підходів у фінських університетах прикладних наук [5]. Натомість питання цілеспрямованої інтеграції цифрової компетентності в освітні програми підготовки здобувачів технічних спеціальностей у закладах вищої освіти Фінляндії не отримало системного узагальнення. Недостатньо дослідженим залишається механізм відображення цифрової компетентності у структурі навчальних планів, результатах навчання та змісті технічних освітніх програм.

Мета статті: здійснити аналіз особливостей інтеграції цифрової компетентності в освітні програми підготовки здобувачів технічних спеціальностей у закладах вищої освіти Фінляндії та визначити структурні й педагогічні механізми її реалізації.

Виклад основного матеріалу. Цифрова компетентність у сучасному європейському контексті розглядається як інтегрована сукупність знань, умінь і ставлень, необхідних для ефективної, безпечної та відповідальної діяльності в цифровому середовищі. Методологічним орієнтиром для її структурування виступає рамка *DigComp*, яка окреслює ключові сфери цифрової компетентності: інформаційна грамотність, цифрова комунікація та співпраця, створення цифрового контенту, безпека та розв'язання проблем [2, 10–17; 13, 8–13]. Важливо, що *DigComp* не лише визначає структуру цифрової компетентності, а й пропонує рівні її сформованості, що дає змогу використовувати рамку як інструмент проєктування результатів навчання та їх подальшого оцінювання. У системі європейських

кваліфікацій компетентнісний підхід до визначення результатів навчання закріплюється також у Європейській рамці кваліфікацій (EQF) для навчання впродовж життя [3, 1–9]. У цьому контексті інтеграція цифрової компетентності в освітні програми технічних спеціальностей виступає не додатковим елементом, а необхідною умовою сучасної професійної підготовки.

Загальні засади функціонування закладів вищої освіти визначаються законодавчими актами, які закріплюють автономію закладів у формуванні й реалізації освітніх програм, а також їхню відповідальність за якість підготовки та відповідність суспільним запитам [12, 1–3; 9, 1–6]. Автономія закладів вищої освіти в цьому контексті означає можливість самостійного визначення змісту освітніх програм, форм організації навчання та механізмів внутрішнього забезпечення якості, що створює передумови для гнучкої інтеграції цифрових компонентів у підготовку здобувачів.

На рівні державної освітньої політики розвиток вищої освіти координується Міністерством освіти і культури Фінляндії, яке здійснює стратегічне управління та фінансування закладів вищої освіти відповідно до положень Закону про університети (*Universities Act 558/2009*) та Закону про університети прикладних наук (*Polytechnics Act 932/2014*) [9; 12]. Зазначені нормативно-правові акти визначають правовий статус закладів вищої освіти, принципи їх автономії, систему управління, механізми фінансування та вимоги до забезпечення якості освітньої діяльності.

Офіційні матеріали Національного агентства освіти Фінляндії (*Finnish National Agency for Education – EDUFI*) [4] містять структурований опис системи освіти країни, зокрема характеристику рівнів вищої освіти, відмінностей між університетами та університетами прикладних наук, принципів компетентнісного підходу та інтеграції цифрових рішень в освітній процес. Це дозволяє розглядати функціонування фінської системи вищої освіти як інституційно впорядковану модель із чітко визначеним нормативним та організаційним підґрунтям. Інтеграцію цифрової компетентності в підготовку здобувачів технічних спеціальностей у Фінляндії доцільно розглядати як складний багаторівневий процес, що охоплює нормативно-стратегічний, програмно-змістовий і педагогічно-організаційний виміри.

На нормативно-стратегічному рівні інтеграція спирається на європейські рамкові підходи (*DigComp*, *EQF*), які визначають загальні вимоги до компетентнісного опису результатів навчання та орієнтують освітні системи на формування цифрової компетентності як ключової.

На програмно-змістовому рівні цифрова компетентність конкретизується в межах освітніх прог-

рам технічного спрямування, де цифрові вміння та інструменти включаються до результатів навчання, структури дисциплін і професійного профілю випускника (зокрема в галузі інформаційних технологій, інженерії, механіки тощо). У цьому випадку цифрова складова може реалізовуватися як через окремі навчальні модулі, так і через наскрізну інтеграцію цифрових інструментів у фахові дисципліни, що забезпечує її органічне поєднання з професійним змістом підготовки.

На педагогічно-організаційному рівні вона реалізується через відповідні методи та форми навчання: проектну діяльність, командну роботу, практичну взаємодію з індустрією, використання цифрових середовищ і платформ.

Практичний вимір інтеграції цифрової компетентності простежується в описах освітніх програм технічних спеціальностей фінських закладів вищої освіти. Зокрема, в університетському секторі прикладом може виступати Aalto University, де офіційні описи програм у галузі науки й технологій фокусуються на підготовці здобувачів до роботи в технологічно насиченому середовищі та передбачають формування здатності використовувати сучасні цифрові інструменти у навчанні й майбутній професійній діяльності [1]. У секторі університетів прикладних наук прикладом є Університет прикладних наук "Метрополія" (Metropolia University of Applied Sciences) із програмою в галузі інформаційних технологій, яка орієнтована на прикладну підготовку та формування професійних навичок, пов'язаних із цифровими технологіями [7]. Аналогічно Університет Тампере (Tampere University) презентує програмні описи в ІТ-напрямі, що відображають орієнтацію на підготовку фахівців до діяльності в цифровій економіці [10], а Університет прикладних наук Турку (Turku University of Applied Sciences) у межах технічних програм (зокрема механічної інженерії) підкреслює практичну спрямованість підготовки та взаємозв'язок навчання з реальними виробничими задачами [11]. У сукупності ці приклади демонструють, що цифрова складова в технічній освіті Фінляндії розглядається як частина професійного профілю випускника й включається в програмну логіку підготовки.

Окремої уваги заслуговують педагогічні механізми, які підсилюють інтеграцію цифрової компетентності. Для фінських університетів прикладних наук характерним є підхід, орієнтований на інноваційність, практичне застосування знань і співпрацю з професійним середовищем. У цьому контексті показовою є концепція "innovation pedagogy", обґрунтована J. Kettunen, яка передбачає інтеграцію прикладних досліджень і розробок з освітнім процесом, розвиток підприємницьких компетентностей, гнучкість навчальних планів та багатопрофільну й мережеву взаємодію з регіональним середо-

вищем [5, 1–5]. Така логіка організації навчання створює умови для формування цифрової компетентності як складової ширшої компетентнісної підготовки: цифрові інструменти та середовища використовуються не як самоціль, а як ресурс у груповій, проектній і мережевій діяльності.

Водночас аналіз представлених підходів дозволяє констатувати, що інтеграція цифрової компетентності в технічну освіту Фінляндії відбувається не через механічне включення цифрових дисциплін до навчальних планів, а через переосмислення самої логіки професійної підготовки. Цифрові інструменти, середовища та платформи розглядаються як невід'ємний компонент професійної діяльності майбутнього фахівця, що зумовлює необхідність їх системного використання в освітньому процесі. Такий підхід забезпечує поєднання технологічної підготовки з розвитком критичного мислення, автономності та здатності до безперервного професійного саморозвитку, що відповідає сучасним викликам цифрової трансформації суспільства.

Висновки. Проведений аналіз засвідчив, що інтеграція цифрової компетентності в освітні програми підготовки здобувачів технічних спеціальностей у закладах вищої освіти Фінляндії має системний і багаторівневий характер. Вона ґрунтується на поєднанні європейських рамкових підходів (DigComp, EQF), національного нормативно-організаційного середовища та автономії закладів вищої освіти у формуванні змісту професійної підготовки здобувачів технічних спеціальностей.

Встановлено, що цифрова компетентність у фінській технічній освіті не розглядається як ізольований освітній компонент або окремий навчальний курс. Її інтеграція відбувається через включення цифрових інструментів і практик у структуру результатів навчання, зміст дисциплін та професійний профіль випускника.

Аналіз описів освітніх програм технічного спрямування засвідчив, що цифрова складова є невід'ємною частиною професійної підготовки й відображається у вимогах до роботи з сучасними технологіями, проектною діяльністю, аналізом даних і взаємодією в цифровому середовищі.

Важливу роль у забезпеченні цієї інтеграції відіграють педагогічні механізми, зокрема практико-орієнтовані моделі навчання, характерні для університетів прикладних наук. Концепція *innovation pedagogy* демонструє, що формування цифрової компетентності ефективно реалізується через групу, проектну та мережеву діяльність, інтегровану з прикладними дослідженнями й співпрацею з індустрією.

Отже, фінський досвід свідчить, що ефективна інтеграція цифрової компетентності у технічну вищу освіту потребує не фрагментарного включен-

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ФІНЛЯНДІЇ

ня цифрових тем, а системного переосмислення логіки професійної підготовки на основі компетентнісного підходу.

Перспективами подальших досліджень є поглиблений аналіз механізмів відображення цифрової компетентності в навчальних планів і результатах навчання технічних програм, а також можливості адаптації елементів фінської моделі до освітніх систем інших європейських країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Aalto University. (n.d.). Bachelor's Programme in Science and Technology (ICT / Engineering fields). Available at: <https://www.aalto.fi/en/study-options>
2. Carretero, S., Vuorikari, R., & Punie, Y. (2017). DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use (JRC Research Reports JRC106281). Publications Office of the European Union. Available at: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC106281>
3. European Parliament and Council. (2017). Recommendation of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning (2017/C 189/03). Official Journal of the European Union. Available at: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01))
4. Finnish National Agency for Education (EDUFI). (n.d.). Education system in Finland. Available at: <https://www.oph.fi/en/education-system>
5. Kettunen, J. (2011). Innovation pedagogy for universities of applied sciences. *Creative Education*, 2(1), pp. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.4236/ce.2011.21008>
6. Mejías-Acosta, A., D'Armas Regnault, M., Vargas-Cano, E., Cárdenas-Cobo, J., & Vidal-Silva, C. (2024). Assessment of digital competencies in higher education

students: development and validation of a measurement scale. *Frontiers in Education*, 9. DOI: <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1497376>

7. Metropolia University of Applied Sciences. (n.d.). Bachelor's Degree Programme in Information Technology. Available at: <https://www.metropolia.fi/en/academics/bachelors-degrees/information-technology>

8. Ministry of Education and Culture, Finland. (n.d.). Higher education and research in Finland. Available at: <https://okm.fi/en/higher-education-and-research>

9. Polytechnics Act 932/2014 (Universities of Applied Sciences Act). Finland. Ministry of Education and Culture. Available at: <https://kamk.fi/wp-content/uploads/2024/05/Polytechnics-Act.pdf>

10. Tampere University. (n.d.). Degree Programme in Information Technology. Available at: <https://www.tuni.fi/en/study-with-us>

11. Turku University of Applied Sciences. (n.d.). Bachelor's Degree Programme in Mechanical Engineering. Retrieved from <https://www.tuas.fi/en/>

12. Universities Act 558/2009. Finland. Ministry of Education and Culture. Retrieved from <https://www.finlex.fi/api/media/statute-foreign-language-translation/688181/mainPdf/main.pdf>

13. Vuorikari, R., Kluzer, S., & Punie, Y. (2022). DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens – With new examples of knowledge, skills and attitudes (JRC Research Reports JRC128415). Publications Office of the European Union. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415>

Стаття надійшла до редакції: 22.02.2026

Прийнято до друку: 16.04.2026

Опубліковано: 04.05.2026

“Дитина має справжнє емоційне й інтелектуальне життя тільки тоді, коли вона живе у світі ігор, казки, музики, фантазії і творчості. Без цього вона не краца за здавлену квітку”.

*Василь Сухомлинський
український педагог, публіцист, письменник*

“Люби свою дитину будь-якою – неталановитою, невдахою, дорослою. Спілкуючись з нею, радій, бо дитина – це свято, яке поқи що з тобою”.

*Януш Корчак
польський педагог, письменник*

“Досліджуй все, нехай для тебе на першому місці буде розум, дозвоь йому керувати собою”.

*Піфагор
давньогрецький філософ*

“Для вченої й освіченої людини жити – значить мислити.

*Цицерон
давньоримський політичний діяч, філософ та літератор*

